

FSD2956

**Luontoharrastus ja yhdistystoiminta:
haastattelut 2002-2011**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Luontoharrastus ja yhdistystoiminta: haastattelut 2002-2011 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (15.8.2014).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2956. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Santaoja, Minna (Tampereen yliopisto): Luontoharrastus ja yhdistystoiminta: haastattelut 2002-2011 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 1.0 (2014-08-15). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2956>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	3
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Aineistonäyte	5

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Luontoharrastus ja yhdistystoiminta: haastattelut 2002-2011

Aineiston nimi englanniksi: Amateur Naturalism and Activities of Nature and Wildlife Organizations: Interviews 2002-2011

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (15.8.2014).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Santaoja, Minna (Tampereen yliopisto. Johtamiskorkeakoulu)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Santaoja, Minna (Tampereen yliopisto. Johtamiskorkeakoulu)

Aineisto luovutettu arkistoon

23.7.2014

Asiasanat

harrastukset; hyönteistiede; järjestötoiminta; kasvitiede; kasvitieteilijät; lintuharrastus; lintutiede; lintutieteilijät; luonnonsuojelu; luonnontieteelliset museot; luonto – virkistyskäyttö; luontoarvot; luontosuhde; sienestys; sienitiede; vapaa-aika

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: kasvit ja eläimet; luonnonmaisemat; vapaa-aika, matkailu ja urheilu

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Aineisto koostuu luontoharrastajien sekä luonto- ja ympäristöasioiden parissa työskentelevien viranomaisten haastatteluista. Luontoharrastajien haastattelut on tehty pirkanmaalaisten kasvi-, lintu-, hyönteis- ja sieniharrastajien parissa. Viranomaisten kategoria pitää sisällään niin paikallisella, alueellisella kuin valtakunnan tasollakin luonnonsuojelun ja -tutkimuksen parissa työskenteleviä henkilöitä.

Haastattelut ovat vapaamuotoisia teemahaastatteluja. Haastatteluissa ei ole käytetty selkeää teemarunkoa, vaan aineiston tekijä on kutakin haastattelua varten räätälöinyt erikseen joukon kysymyksiä, riippuen haastateltavasta ja hänen asemastaan. Haastattelukysymykset käyvät ilmi litteraatioista haastattelijan puheenvuoroista. Joidenkin haastattelujen alkuun tekijä on myös liittänyt listan haastattelussa käsiteltäväksi aiotuista teemoista. Osittain samat teemat toistuvat haastattelusta toiseen, vaikka yhtenäistä haastattelurunkoa ei käytetty. Sekä harrastajilta että hallinnon viranomaisilta kysyttiin mm. harrastushistoriasta, siitä miten heidän harrastuksensa on saanut alkunsa, minkälaisessa osassa luontoharrastus on heidän elämässään ja mikä heitä harrastukseen motivoi. Useissa haastatteluissa pohdittiin lisäksi luontoharrastuksen tulevaisuuden näkymiä. Haastattelussa kysyttiin myös kysymyksiä liittyen luontoharrastajien ja hallinnon yhteistyöhön.

Suurin osa haastatteluista oli yksilöhaastatteluja, mutta kolmessa haastattelussa oli mukana enemmän kuin yksi haastateltava. Neljää henkilöä haastateltiin kahteen kertaan. Yksi haastatteluista tehtiin sähköpostitse ja yksi puhelimitse, muut face-to-face -haastatteluina.

Osa haastateltavista on mainittu myös aineiston tekijän laatimissa havaintomuistiinpanoissa (FSD2957), jotka on kerätty luontoharrastusyhdistysten tilaisuuksissa. Haastateltavat on mahdollista yhdistää aineistossa FSD2957 mainittuihin henkilöihin haastattelutunnisteen avulla.

Haastatteluista on taustatietoina kerrottu haastattelupaikka ja -aika, haastateltavan asema (esim. harrastaja, kunnan ympäristöviranomainen), erikoistumisala (esim. kasvit tai hyönteiset) sekä haastateltavan sukupuoli ja arvio iästä.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö

Perusjoukko/otos: Harrastusyhdistyksissä toimivat aktiiviset luontoharrastajat sekä hallinnon viranomaiset

Aineistonkeruun ajankohta: 31.10.2002 – 22.3.2011

Kerääjät: Santaoja, Minna (Tampereen yliopisto. Johtamiskorkeakoulu)

Aineistonkeruun tekniikka: Haastattelu, Puhelinhaastattelu, Sähköpostihaastattelu

Keruuväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: harkinnanvarainen poiminta

Haastateltavaksi on valittu harrastusyhdistyksissä toimivia aktiivisia luontoharrastajia sekä näiden osoittamia muita henkilöitä.

Aineiston määrä: 33 haastattelua rtf- ja html-tiedostoina.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Aineistosta ei ole arkistoitu kahta haastattelua (H33 ja H35) eikä aineiston kerääjän haastattelu-tilanteista jälkikäteen tekemiä muistiinpanoja. Puuttuvista haastatteluista toista (H33) ei nauhoitettu eikä siitä ole tarkkaa litteraatiota. Toinen puuttuva haastattelu (H35) oli saksankielinen ja siitä on aineiston kerääjällä olemassa vain muistiinpanot. Muistiinpanoja ei arkistoitu niiden sisältämien yksityisluontoisten tunnistetojen vuoksi.

Aineiston tekijä on anonymisoinut aineiston. Haastateltavien ja haastatteluissa mainittujen kolmansien henkilöiden nimet on poistettu. Viittaukset muihin haastatteluihin on merkitty haastattelun tunnisteella (esim. H4). Muut haastatteluissa esiintyvät nimet on muutettu nimikirjainyhdistelmiksi. Aineistoon on jätetty joitakin sellaisia kolmansien henkilöiden nimiä, jotka toimivat asiantuntijaroolissa tai ovat viranomaisia.

Julkaisut

Leino Helena, Peltomaa Juha, Santaoja Minna (2010). For the sake of the lake: multi-signification and improvisation in the practices of two lake restoration projects in Finland. *Local Environment* 15 (9/10), 775-784.

Santaoja M. (2010). Potentials of volunteer involvement in conservation site management. Example from Ahtialanjärvi lake in Finland. Teoksessa Kluvánková-Oravská et al. (toim.) *From Government to Governance? Multilevel Governance for Water and Biodiversity. The Perspective of Central and Eastern Europe*. Prague, Czech Republic.: Alfa Nakladatelství (Alfa Printing) s.r.o., 142-160.

Santaoja, Minna (2008). Luontoharrastuksen ristiriitainen poliittisuus. *Kulutustutkimus.Nyt*. 2 (1), 47-62.

Santaoja, Minna (2012). Naiset luontoharrastajina. *Alue ja ympäristö* 41 (1), 82-95.

Santaoja, Minna (2013). Rakkaudesta luontoon : Luontoharrastajat luonnonsuojelun toimijoina. Tampere: Tampere University Press. (Acta Universitatis Tamperensis 1853).

Santaoja Minna (2013). Tietoa luonnosta - rahasta vai rakkaudesta? *Kulttuurintutkimus* 30 (3), 15-28.

Santaoja Minna (2014). Luontoharrastuksen ja luonnontieteellisen museotoiminnan yhteiset vaiheet - tamperelainen tarkastelu. *Ympäristöhistoria - Finnish Journal of Environmental History (YFJEH)* 4 (1), 7-31.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2956>

Liittyvät aineistot

FSD2957 Luontoharrastus ja yhdistystoiminta: havaintomuistiinpanot 2006-2011

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Erityisehdot

Aineistoon on jätetty joitakin sellaisten kolmansien henkilöiden nimiä, jotka esiintyvät asiantuntijaroolissa tai ovat viranhaltijoita. Jäljellä olevat nimet täytyy poistaa kaikista julkaistavista aineisto-otteista.

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esim. pro graduun, lisenssiaatin- ja väitöstutkimukseen).

Liite A

Aineistonäyte

FSD2956 LUONTOHARRASTUS JA YHDISTYSTOIMINTA: HAASTATTELUT 2002-2011

FSD2956 AMATEUR NATURALISM AND ACTIVITIES OF NATURE AND WILDLIFE ORGANIZATIONS: INTERVIEWS 2002-2011

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

H: Mä oon sitä miettinyt että kuitenkin sitten taas tämmönen ympäristötoiminta ja luontoharrastus on kuitenkin aika lähellä toisiaan, vaikka on se näkökulmaero, ja sit ympäristöpuolella on hirveesti, tai suurin osa on naisii. Mut et... voiskohan aatella että siinä tapahtuis jossain vaiheessa semmosta siirtymistä luotopuolelle, että näistä ympäristöaktiiveista vois kasvaa luotoharrastajia?

V: Jaa-a. Jotain siirtymiä on tapahtunutkin, mutta.. tuntuu että se on ehkä vähän niinkun toisin päin sitten. Että on niinkun ensin vaan luontoharrastaja, ja sitten niinkun ryhtyy ympäristöaktiiviksi kun huolestuu niinkun siitä mitä sille harrastuskentälle, vähän niinkun harrastuksen kohteelle on tapahtumassa.

H: (jotain mutinaa) Voiks sää kertoa sun luontoharrastuksesta, miten susta tuli luontoihminen?

V: Jaa-a. No, kyllä se nyt lähti varmaan jo siitä, kun olin hyvin pieni ja asuttiin lähellä metsää ja siellä sitten tuli aika paljon liikuttua ja leikittyä ja se nyt ei vielä ollut semmosta luontoharrastamista, vaan nyt tykkäs olla siellä ja niinkun, katseli, ja tämmöstä sadunomaista tunnelmaa haki sieltä ja semmosta koivut ja puut kesä (?Rudolf Koivu), mitkä tapahtu metsissä. Sitten vähitellen kun alko kulkea laajemmin niin alko näkemään sitä tuhoa ja sellasta, ja sitten että mitäs tämä nyt on, missä ne Grimmin veljesten kuvailemat mustat metsät ja puut on. Että siinä tuli sitten jo aika pian se luonnonsuojeluaspekti mukaan. Siinä vaiheessa mä en vielä niin kauheesti harrastanut mitään lajeja, se tuli oikeestaan sitten sitä kautta että halus niinkun jotenkin omaan elämänsä saada semmosta omavaraisuutta tai muuten kiinnostu noista kaikista luonnonkasveista, niitten hyötykäytöstä, ja siitä että miten niinkun vaikka suuren osan ravinnostaan voi kerätä luonnosta niin siinä sitten alko opetella tunnistaa kasveja, tai yleensä (?). Sitten se kiinnostus vaan laajeni ja aloin kiinnostua myös semmosista mitä ei voi syödä. (nauraa) Siinä se, lähinnä mulla on noi kasvit ja sienet ollu alunperin, ja sitten kaikki muukin kiinnostaa, mutta tuntuu että linnut on hyvin hankala ryhmä, kun ne lentää usein kaukana ja lentää nopeesti pois ja niitten tunnistaminen tuntuu jotenkin vaan niin vaikeelta, että linnun ääniäkin, niitä kun lähtee yksinään opetteleen niin tuntuu ihan mahdottomalta. Mutta sitten luontokartotuskurssin myötä sitten kun retkeiltiin yhdessä ja koko ajan joku sanoo mikä nyt on äänessä tuolla niin siinä sitten.. Kuitenkaan niistä linnuista ei koskaan oo tullut niin kiinnostavaa juttua itelle kuin jostain kasveista ja sienistä. Sammalet nyt ehkä olis semmonen, sammalet ja jäkälät, mitä niinkun haluais oppia. Mutta sekin on vaikea kenttä, kestää kyllä.

H: Se on varmaan semmonen että niihin perehtymiselle ois tarvetta kyllä, että niistä ei tietoa hirveesti oo?

V: Joo. Se on sillä lailla että tosi monet sanoo että kyllähän kiinnostais kauheesti, mutta ei tuu vaan, kun on kirjallisuutta vähän ja harrastajia vähän, niin ei ole keltä kysyä.

